

Palacký University
Olomouc

Genius loci ...

PŘÍLOHA K SEBEEVALUAČNÍ ZPRÁVĚ

VYBRANÉ SUBJEKTY PRO EVALUACI

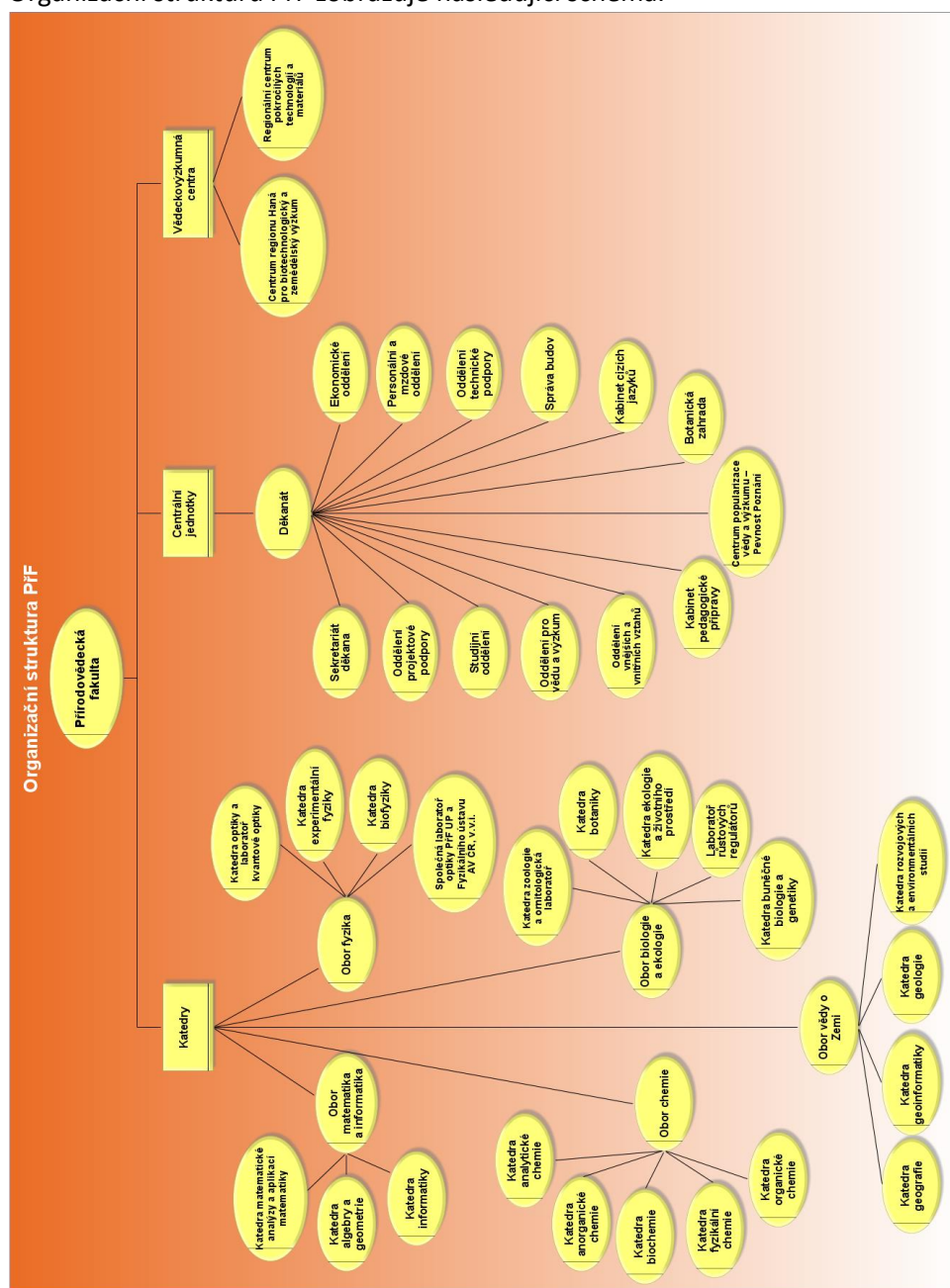
Leden 2018

Úvod

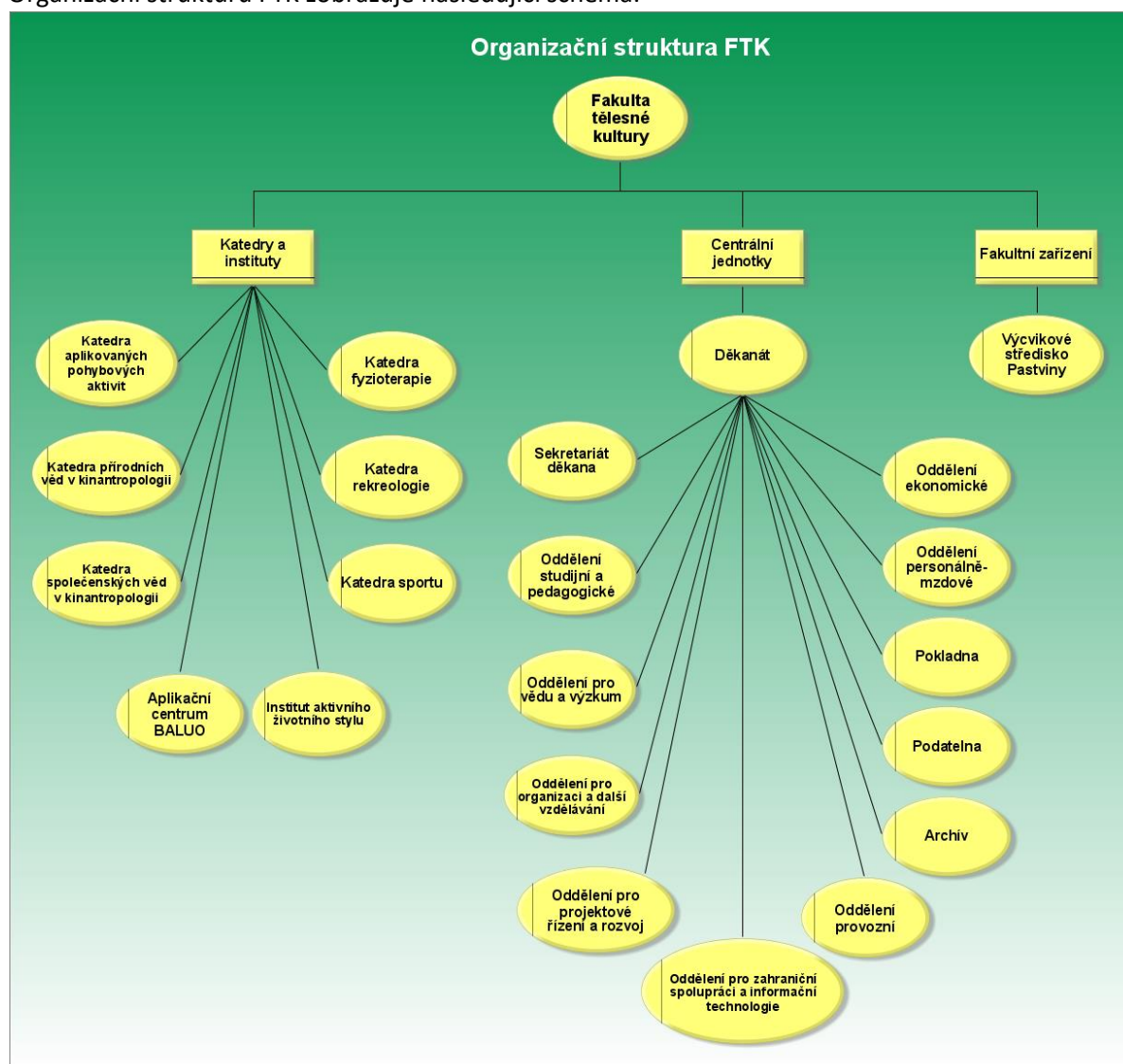
Na základě rozhodnutí vedení univerzity byly jako předmět hlubší analýzy pro hodnotící proces vybrány Přírodovědecká fakulta (PřF), jakožto velká výzkumně zaměřená fakulta, a Fakulta tělesné kultury (FTK), jako středně velká fakulta s významnou vědeckou činností, a dvě výzkumná centra - Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH) a Institutu aktivního životního stylu (IAZS). V této příloze jsou na příkladech zmíněných subjektů ilustrovány odlišnosti v závislosti na zaměření a specifika fakult/výzkumných center, která dále rozvíjí centrálně nastavený univerzitní systém.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ADMINISTRATIVNÍ APARÁT

Organizační strukturu PřF zobrazuje následující schéma.

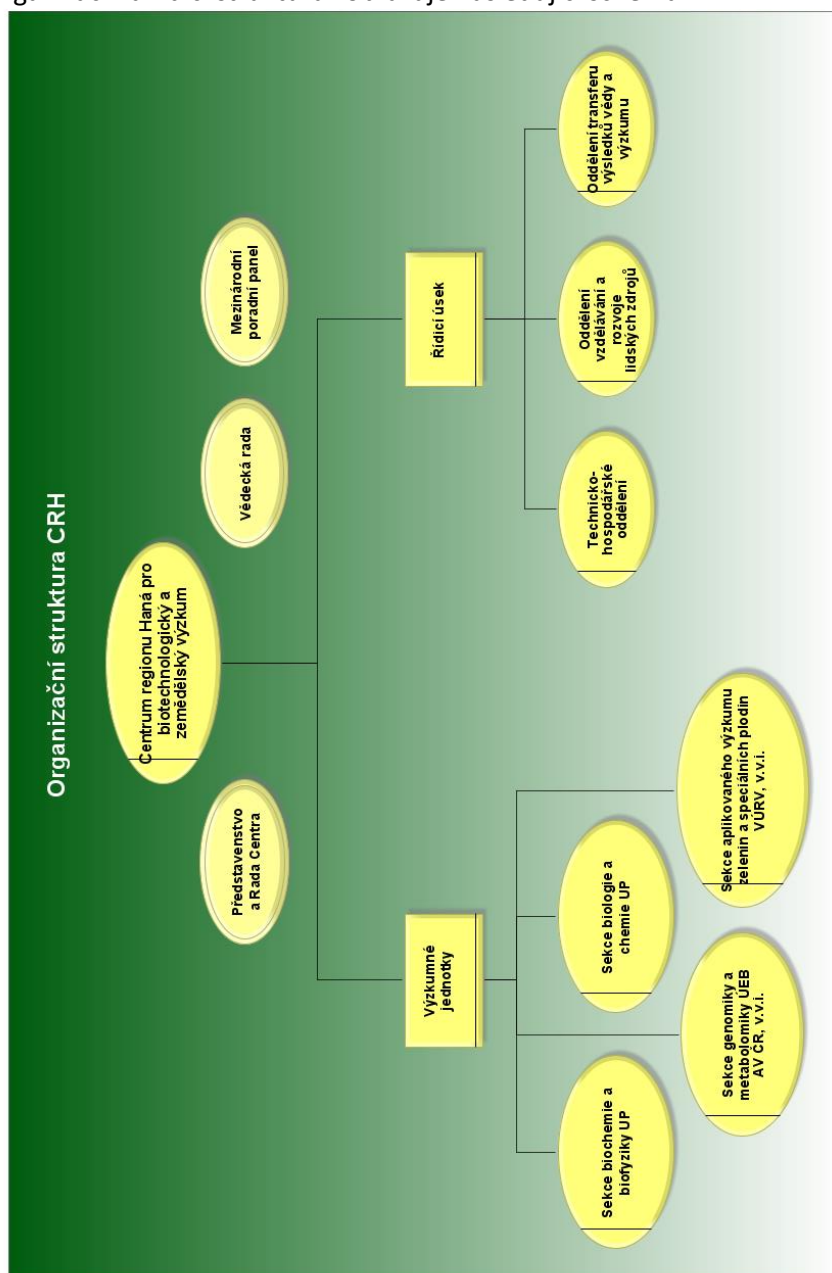
Organizační strukturu FTK zobrazuje následující schéma.

Začlenění výzkumných center do organizačních řádů jednotlivých fakult a nastavení řídicí struktury je v případě evaluovaných fakult demonstrováno na Centru regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH) a Institutu aktivního životního stylu (IAZS).

Postavení CRH jako vědeckovýzkumného centra v rámci UP je definováno *Statutem Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci*, Příloha I Organizační řád, čl. 5a Vědeckovýzkumná centra. Činnost centra se řídí dle Rámcové smlouvy o partnerství a vzájemné spolupráci, Statutu centra, který je přílohou této smlouvy, dle vnitřních předpisů partnerů a dle obecně platných právních předpisů. Za účelem jednotného a kontinuálního řízení vědecko-výzkumné činnosti centra, finančního řízení a controllingu projektové činnosti byly zřízeny následující orgány centra: Rada centra (jako nejvyšší orgán centra s dozorní funkcí), Představenstvo Rady centra (jako výkonný orgán centra), Vědecká rada a Mezinárodní poradní panel (jako poradní orgány centra), Vědecký ředitel a Ředitel centra. V orgánech centra jsou zapojeni statutární zástupci UP a partnerů, kteří z titulu své funkce a s

tím spojených pravomocí zajišťují propojení činností Centra s provozní a finanční strukturou jednotlivých institucí a projednání potřebných úkonů nezbytných pro činnost centra v příslušných institucionálních orgánech. Provázanost výkonné složky centra s příjemcem a partnery je zajištěna působením zaměstnanců příjemce a partnerů v Řídícím úseku centra. Provázanost a koordinace vědecko-výzkumné činnosti centra je zajištěna účastí vedoucích výzkumných jednotek na řízení ve funkci náměstků ředitele centra a ve Vědecké radě centra. Vědecký ředitel předsedá Vědecké radě, je zodpovědný řediteli centra za realizaci vědecko-výzkumné činnosti centra a transferu výsledků do aplikační sféry. Ředitel centra organizuje a řídí činnost centra a ze své funkce je odpovědný Představenstvu Rady centra. Řídící úsek centra, který podléhá Řediteli centra, sestává z Technicko-hospodářského oddělení, Oddělení transferu výsledků vědy a výzkumu a Oddělení vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů. Graficky organizační a řídicí strukturu zobrazuje následující schéma.

Postavení IAZS definuje, obdobně jako v případě postavení CRH, *Statut Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci*. Činnost institutu organizuje a řídí vedoucí institutu, který je v organizační struktuře ze své funkce odpovědný děkanovi fakulty. Jedná se o relativně malý subjekt svou velikostí odpovídající spíše katedře bez dalšího vnitřního členění, což je důvodem absence schématu organizační struktury institutu.

ADMINISTRATIVNÍ ZABEZPEČENÍ VĚDECKÉ ČINNOSTI

Administrace vědecké činnosti na **Přírodovědecké fakultě (PřF)** je na obecné úrovni realizována v souladu s platnými zákonnými předpisy, v souladu se *Statutem UP* a *Statutem PřF* a s dalšími normami. Na úrovni individuálních zaměstnanců je realizována grantová a publikační vědecká činnost, v administrativních a legislativních aspektech nejtěsněji spojena s chodem jednotlivých pracovišť, tj. kateder a center.

Na centrální úrovni PřF UP působí oddělení pro vědu a výzkum (VaV), které má v současné době tři zaměstnankyně, a které spadá do gesce proděkana pro VaV. Zajišťuje řadu centrálních aktivit, např. administraci institucionální podpory (FRUP, IGA), vědecké rady PřF, habilitačních a profesorských řízení, ediční činnost apod. V součinnosti s pracovišti rektorátu pak oddělení pro VaV zajišťuje administraci grantů na úrovni mezi fakultou a RUP a dále poskytovatelem podpory.

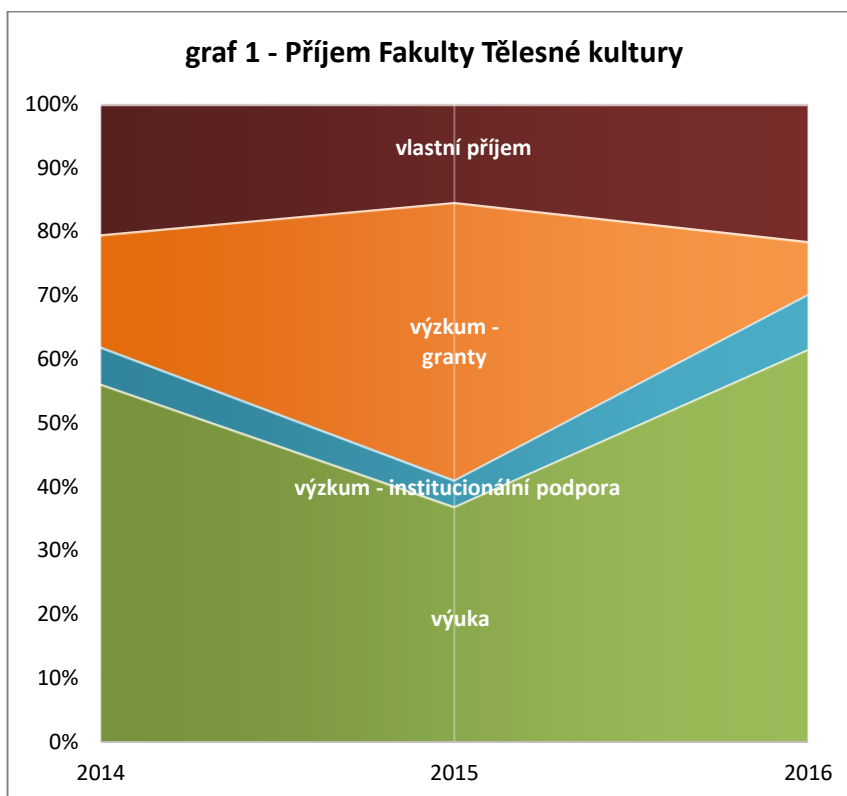
Nedílnou součástí administrace VaV na PřF UP je redistribuce institucionální podpory, tzv. RVO (zdroj 30), která se řídí interní metodikou dělení RVO umožňující distribuci prostředků přidělených z RUP až na úroveň jednotlivých kateder. Tento systém zabezpečuje stabilitu a předvídatelnost fiskálního prostředí v oblasti RVO, nezávisle na vnějších vlivech.

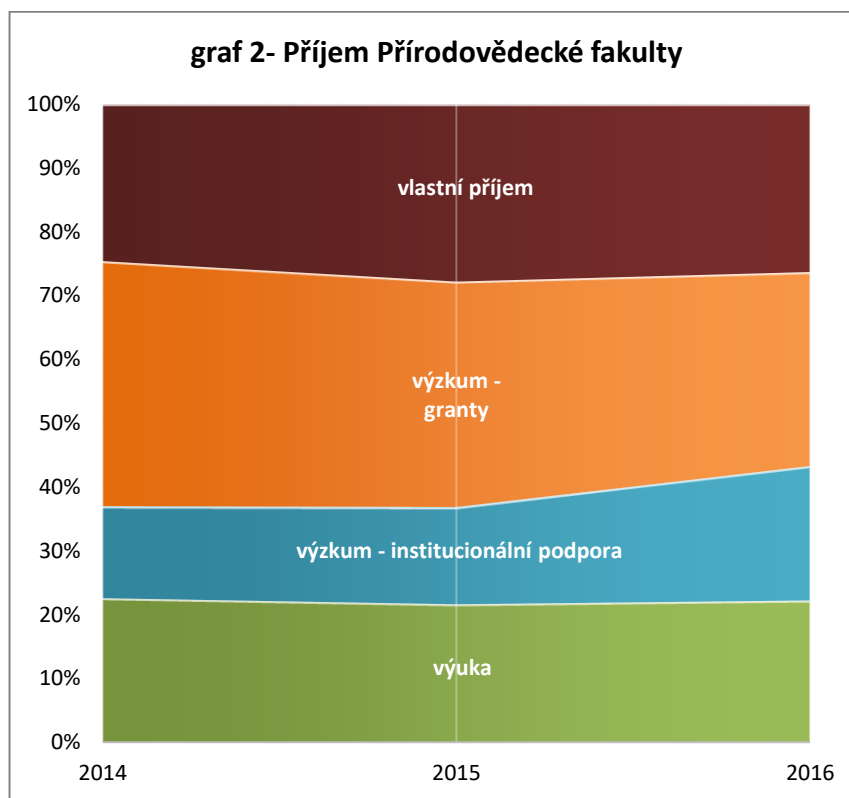
Na Fakultě tělesné kultury je řízení vědy a výzkumu v kompetenci proděkana pro vědu a výzkum. Tento proděkan zabezpečuje následující činnosti:

- metodicky řídí a kontroluje činnost fakultního Oddělení pro vědu a výzkum;
- koordinuje činnost s příslušným prorektorem;
- zodpovídá za strategii rozvoje vědy, výzkumu a inovací na fakultě;
- zodpovídá za přípravu podkladů k zasedání Vědecké rady FTK UP;
- zodpovídá za organizaci a přípravu habilitačních řízení, řízení ke jmenování profesorem (a jejich akreditací), udělování čestných doktorátů apod.;
- řídí, koordinuje a kontroluje výzkumnou grantovou činnost fakulty, včetně evidence jejich výstupů zejména v rámci systému OBD a RIV;
- koordinuje materiální podporu výzkumu na fakultě a inovaci výzkumného přístrojového vybavení v souvislosti s rozvojem fakulty a přípravou a realizací výzkumných projektů včetně projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV);
- provádí analýzy kvalifikační struktury akademických a vědeckých pracovníků fakulty a garantuje v tomto směru přípravu podkladů ke kvalifikovanému rozhodování děkana v oblasti personální práce;
- eviduje a koordinuje vědecké konference, semináře a sympozia pořádané fakultou;
- řídí a koordinuje vydávání vědeckých časopisů fakulty;
- zodpovídá za organizaci studentské vědecké tvůrčí činnosti v rámci fakulty;
- odborně garantuje vědecké databáze a knihovní fond ve spolupráci s pobočkou knihovny na FTK;
- zodpovídá za prezentaci a popularizaci výzkumných a vědeckých výsledků fakulty;
- připravuje podklady pro Výroční zprávu UP za oblast vědy, výzkumu a inovací.

FINANCOVÁNÍ

Rozdělení příjmů na jednotlivých fakultách je vyobrazeno na následujícím grafu č. 1 (v případě FTK) a na grafu č. 2 (v případě PŘF). Srovnání jednotlivých let jasně ukazuje, že zatímco příjmy v jednotlivých kategoriích se na FTK vyvíjí značně dynamicky, na PŘF je jejich podíl mezi jednotlivými lety téměř konstantní.

PERSONÁLNÍ POLITIKA

HODNOCENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Na **FTK** byl ve sledovaném období využíván systém *Kvantifikace pracovních činností akademických zaměstnanců*. Tento metodický pokyn ke kvantifikaci pracovních činností akademických zaměstnanců fakulty je vyjádřením (přepočítáním) jednotlivých činností, které vykonal akademický zaměstnanec během kalendářního roku v tzv. přepočtených hodinách. Hlavním cílem zavedení této kvantifikace bylo vyjádření objemu vykonané práce všech akademických zaměstnanců za dané období ve stejných jednotkách. Zjištěné výstupy sloužily jako podklady pro vedoucí zaměstnance kateder a vedení fakulty a podle finálních výsledků byla pracovníkům nastavována pohyblivá složka mzdy. Sledované pracovní povinnosti akademických zaměstnanců byly děleny do oblasti pedagogické, tvůrčí a organizační.

Na **PřF** je k hodnocení akademických a vědeckých pracovníků využíván IS HAP, o němž obecně pojednává hlavní text sebehodnotící zprávy a podrobněji je představen v příloze *Description of the information system for academic staff performance evaluation (IS HAP) and its mathematical background*¹.

PODPORA MLADÝCH VĚDECKÝCH PRACOVNÍKŮ

Na PřF jsou studenti doktorského studia podporováni dofinancováním standardní výše stipendia přibližně na dvojnásobek (cca 600 EUR), což zavazuje mladé vědecké pracovníky k většímu výkonu a zodpovědnému přístupu k doktorskému studiu.

¹ tato příloha není veřejná

VĚDECKÁ ČINNOST

V rámci hodnocení kvality vědy a výzkumu je na PŘF zavedena Cena děkana motivující pracovníky k publikování výsledků v prestižních vědeckých časopisech. Cena je udělována na základě *Opatření děkana k udělování ceny děkana autorům prestižních vědeckých publikací a vynikajícím pedagogům Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci*. Uděluje se jednou ročně, oceněným autorům je předávána na prosincovém zasedání Vědecké rady PŘF UP. Základními kritérii pro udělení ceny za prestižní publikaci jsou:

- úvazek pracovníka na PŘF UP minimálně ve výši 50 % (zajištění preference domácích kmenových zaměstnanců);
- pracovník je prvním nebo korespondujícím autorem práce (zajištění preference klíčového podílu původce na práci);
- časopis, ve kterém práce vyšla, je v percentilu 90 % a výše dle Web of Science (zajištění vysokou kvalitou prací).

Z nominovaných autorů/prací je každoročně vybráno 10 oceněných. V praxi se jedná o práce v percentilu 95 % a výše, mnohdy s impakt faktorem (IF) v řádu desítek. Oceněný získá mimořádnou odměnu ve výši 2 000 EUR.

ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY

Kvalita v oblasti VaV je na PŘF implicitně zajištěna tím, že jednotlivá pracoviště přímo získávají finance za vědecký výkon, což je vysoce motivuje k tomu, aby byl jejich výkon, co nejvyšší. Jedná se o prorůstové aktivity, jak v oblasti grantové podpory, režii grantů či financí RVO. Motivace je nejen na kvantitativní bázi, ale díky metodice dělení RVO i v časové rovině vysoce efektivní, kdy např. v roce „X“ dostává pracoviště peníze za publikace z roku „X-1“ až „X-5“. Kvalita výsledků výzkumné činnosti na úrovni individuálních zaměstnanců je sledována prostřednictvím systému IS HAP, který umožňuje hodnocení výkonu v oblasti VaV. U zaměstnanců zodpovídá za hodnocení vedoucí pracoviště. Za hodnocení vedoucích zaměstnanců zodpovídá děkan fakulty.

Kvalita výsledků tvůrčí činnosti pracovníků FTK je rovněž reflektována v externě prováděných hodnoceních. Z výsledků studie „Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v letech 2009-2013: interaktivní tabulky“ (Jurajda, Kozubek, Münich, & Škoda, 2016; <https://idea.cerge-ei.cz/studie/publikacni-vykonnost-2/index.php>) a navazujících studií vyplývá, že FTK patří na první místo v rámci českých kinantropologických pracovišť podle počtu článků v nejvýznamnějších časopisech s IF (D1+Q1) i podle celkového počtu článků v časopisech s IF v oboru AK – Sport a volný čas. Na druhém místě v rámci českých výzkumných organizací je FTK podle celkového počtu článků v časopisech s IF v oboru AM – Pedagogika a školství. Význam Fakulty tělesné kultury v mezinárodním kontextu dokumentuje žebříček ShanghaiRanking's Global Ranking (<http://www.shanghairanking.com/Special-Focus-Institution-Ranking/Sport-Science-Schools-and-Departments-2016.html>), kde se fakulta umístila v hodnocení pracovišť zaměřených na sportovní vědy na 101-150 místě (z celkově 361 hodnocených univerzit). Tento výsledek, který staví FTK na první místo v ČR a přední místo v rámci východní Evropy, lze považovat za velký úspěch a potvrzení, že orientace na kvalitní vědecké výstupy a také zapojení do prestižních mezinárodních výzkumných projektů jako např. IPEN nebo HBSC je pro fakultu správnou strategií. Uvedený žebříček totiž hodnotí pět indikátorů (každý s vahou 20 %): počet článků na Web of Science, počet citací článků vydaných institucí, počet citací na článek, počet článků vydaných v top 25 % časopisů (Q1) a procento publikací

institute s mezinárodním spoluautorstvím. A právě v těchto indikátorech se pracovníkům fakulty daří v posledních letech svou tvůrčí činnost zkvalitňovat.

FTK je předním vědeckým pracovištěm v České republice a dlouhodobě usiluje o co nejlepší pozici v mezinárodním kontextu. Pracovníkům fakulty se daří zapojovat do špičkových mezinárodních vědeckých týmů a participovat tak na prestižních vědeckých projektech. Cílem fakulty je dosaženou pozici dlouhodobě udržet a posilovat. Fakulta bude usilovat o další rozšiřování okruhu výzkumných témat a specializací (aktuálně řešených spíše na lokální úrovni), které bude schopna rozvíjet s širším mezinárodním dopadem.

Za poslední roky lze pozorovat výrazný nárůst počtu výsledků tvůrčí činnosti pracovníků Fakulty tělesné kultury evidovaných v databázích Web of Science (od 1 článku ročně v letech 2004 a 2005 se počty v letech 2014, 2015 a 2016 dostaly na 33, 37 a 41 článků) i Scopus. Podmínky pro akceleraci vědeckého výkonu vytvořil před několika lety výzkumný záměr řešený na FTK. I po jeho ukončení se povedlo nastolený trend dále rozvíjet a pracovníci fakulty publikovali řadu výstupů v nejprestižnějších oborových periodických spadajících na Web of Science do kategorie Q1 (včetně publikace v časopisu Lancet).

Lze předpokládat, že další rozvoj tvůrčí činnosti na FTK bude podpořen dobudováním výzkumné infrastruktury (aktuálně probíhá rekonstrukce výzkumného Centra kinantropologického výzkumu). I nadále bude podporována a rozvíjena zahraniční výzkumná spolupráce, díky které se daří pracovníkům fakulty zapojovat do mezinárodních výzkumných projektů a souvisejících publikačních výstupů. Větší důraz bude také kladen na aplikovaný výzkum a efektivizaci procesů a činností Aplikačního centra BALUO s cílem navýšení počtu zakázek a podílu příjmů ze smluvního výzkumu.

Jako příležitost do budoucna a možnost dalšího zkvalitňování publikačních výstupů lze vnímat skutečnost, že časopis *Acta Gymnica* (<https://gymnica.upol.cz>) vydávaný na Fakultě tělesné kultury byl zpětně od roku 2016 zařazen do databáze Web of Science.

STUDIJNÍ PROGRAMY

PROPOJENÍ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI S VĚDECKOU

Výzkumná činnost na **PřF** je neoddelitelně spjata s výukovým procesem. PřF UP je organizačně členěna na pět oborů (Fyzika, Chemie, Biologie a ekologií, Vědy o Zemi, Matematika) a dvě výzkumná centra (CRH a RCPTM). Toto rozdělení přibližně kopíruje rozložení akreditovaných studijních programů a oborů, ve kterých probíhá jak výuková tak vědecko-výzkumná činnost. Realizace výzkumných aktivit v rámci vzdělávacích procesů na PřF probíhá na všech úrovních studia. U bakalářských a navazujících magisterských studijních programů je to formou zpracování kvalifikačních prací (diplomových, bakalářských), kdy je zde návaznost na vědecko-výzkumný profil garantujícího pracoviště a školitele. Bakalářští a navazující magisterští studenti velmi často realizují výzkumné stáže v zahraničí, např. v rámci programu Erasmus. Rovněž probíhají praxe, exkurze a školení ve výzkumných institucích mimo UP, např. ústavy akademie věd. Nejmarkantnější propojení výukového procesu a vědecké činnosti je v doktorských studijních programech. V první řadě jsou tyto programy široce internacionalizované a všechny paralelně akreditované v angličtině. Studenti v průběhu studia povinně realizují výzkumnou stáž v zahraničí v délce minimálně 3 měsíce. Podmínkou pro připuštění k obhajobě disertace je mít minimálně dvě prvoautorské impaktované publikace. Studenti jsou integrální součástí garantujících pracovišť, povinně mají minimálně úvazek ve výši 50 % a aktivně se podílejí na výuce pregraduálních studentů. Propojení výzkumné a pedagogické činnosti je na PřF mnohovrstevné a reciproční, splňující světové standardy v této oblasti.

Výzkumná činnost **CRH** (www.cr-hana.eu) je úzce propojena se vzděláváním studentů bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů řady oborů. Díky pracovníkům centra jsou od roku 2014 nově akreditovány obory *Bioinformatika* a *Biotechnologie a genové inženýrství*, čímž byla zásadně zkvalitněna výuka studentů v moderních oblastech biologie a biotechnologie a prohloubena provázanost výzkumu CRH a vzdělávání na PŘF. Přímé zapojení studentů do výzkumných aktivit CRH probíhá prostřednictvím jejich kvalifikačních prací vedených pracovníky centra a s využitím infrastruktury centra. Díky těmto pracím řešícím dílčí výzkumné úkoly se studenti stávají součástí výzkumných týmů centra, pracují v podnětném mezinárodním prostředí, mají možnost navazovat cenné profesní kontakty a absolvovat zahraniční stáže. Pracovníci CRH garantují doktorské studijní obory *Biochemie*, *Experimentální biologie* a *Biofyzika* akreditované v českém i anglickém jazyce. Studenti doktorských studijních oborů pod vedením pracovníků centra jsou regulárními členy výzkumných týmů, většina z nich má v centru částečné pracovní úvazky. V souvislosti s rozvojem nových směrů výzkumu v centrech spojeným s potřebou vysoce kvalifikovaných odborníků byly akreditovány nové studijní obory (např. *Bioinformatika*, *Biotechnologie a genové inženýrství*) a akreditace dalších se připravuje (např. doktorské obory *Nanomateriálová chemie*, *Nanotechnologie*). Vyučující na **FTK** usilují o přenos nejnovějších výsledků vlastní tvůrčí činnosti do edukačního procesu na všech úrovních studia. Studenti jsou seznamováni s principy vědecké a tvůrčí práce v řadě specializovaných předmětů, například Metodologie, a aktivně pracují s výsledky tvůrčí činnosti (např. online systémem Indares.com). Důraz je kladen na to, aby co největší podíl kvalifikačních prací studentů byl realizován v souvislosti s řešením výzkumných projektů, od projektů podpořených Interní grantovou agenturou UP (IGA) až po projekty mezinárodní. Na FTK jsou pořádány vzdělávací workshopy pro studenty doktorského studia a akademické pracovníky podporující jejich tvůrčí činnost. K nejvýznamnějšímu propojení vzdělávací a tvůrčí činnosti dochází v doktorském studijním programu. Studenti DSP aktivně participují na tvůrčích, vzdělávacích i organizačních aktivitách fakulty v souladu se směrnicí děkana upravující studium v doktorském studijním programu Kinantropologie.